

„Istota społeczeństwa obywatelskiego realizuje się głównie w procesie twórczego współdziałania i negocjacji – w procesie, w którym uczestniczą podmioty wolne od uprzedzeń kulturowych, religijnych i światopoglądowych. Znaczący przedmiot podkreślają, że chodzi tutaj także o otwartość wobec tzw. różnic mentalnych[1].

Odpowiedzialne uczestnictwo w życiu społeczno-politycznym wymaga przede wszystkim odwagi obywatelskiej i krytycznego myślenia.

Doświadczenia wielu pokoleń i literatura przedmiotu pokazują, że głównych cech, które powinien posiadać właściwie pojmowany obywatel, czyli obywatel – osoba, nie da się rozwijać ani wspierać odgórnie. W książce zatytułowanej Co znaczy konserwatyzm Roger Scruton stawia tezę, że [...] prawdziwym wrogiem prawa naturalnego nie jest sędzia, lecz polityk, a największe zagrożenie dla sprawiedliwych stosunków międzyludzkich stanowi próba odgórnego przerobienia społeczeństwa w zgodzie z pojęciem sprawiedliwości społecznej[2].

Parafrazując drugą część wypowiedzi angielskiego filozofa, można powiedzieć, że największym zagrożeniem dla społeczeństwa obywatelskiego są próby „odgórnego przerobienia społeczeństwa w zgodzie z pojęciem społeczeństwa obywatelskiego”.

Kierując się powyższą zasadą, zapraszam Czytelnika do lektury tekstów składających się na niniejszą pracę zbiorową. Autorzy poszczególnych artykułów nawiązują do zagadnienia samorządności w szeroko pojętym kontekście edukacyjnym.”